

Klimaatdoel 2030 vrijwel zeker niet gehaald; kabinet moet hard bijsturen en kan maatregelen niet langer uitstellen

V+ NIEUWS

De kans dat Nederland zijn klimaatdoel voor 2030 haalt, is gedaald naar minder dan 5 procent. Dat stelt het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) in zijn jaarlijkse klimaatraming. Die verslechtering is deels te wijten aan de politieke keuzes van het nieuwe kabinet.

Yvonne Hofs

is politiek verslaggever van de Volkskrant en schrijft over financiën en landbouw.

24 oktober 2024, 10:15

Klimaatminister Sophie Hermans kan zich het komende halfjaar opmaken voor stevige onderhandelingen in de coalitie. In het hoofdlijnenakkoord en het regeerprogramma is vastgelegd dat de nieuwe regering vasthoudt aan de wettelijke klimaatdoelen, waaronder 55 procent vermindering van de broeikasgasemissies in 2030 (ten opzichte van 1990). De kans dat Hermans dit doel bereikt met bestaande en al geplande maatregelen, is minimaal.

Dat Nederland zijn streefdoel voor 2030 haalt is 'heel erg onwaarschijnlijk', zo schrijft het PBL bij zijn jaarlijkse doorrekening van het landelijk klimaatbeleid. Het doel is in de laatste twaalf maanden verder uit het zicht geraakt. Het PBL schatte de kans op succes vorig jaar nog rond de 15 procent. Dat was al erg laag, maar inmiddels is die dus afgezakt naar net boven nul.

De verslechtering heeft drie oorzaken. Op de eerste daarvan – de daling van de internationale gasprijzen – heeft het kabinet geen invloed. Goedkopere fossiele energie stimuleert het verbruik en ontmoedigt besparing. Het PBL heeft zijn gasprijsraming voor de komende jaren naar beneden bijgesteld, en gaat er dus van uit dat tuinders meer gas verstoken en dat de eigenaren van benzine- en dieselauto's meer kilometers maken.

Een tweede verklaring is vertraging in de uitvoering. Het schiet bijvoorbeeld niet op met het maken van bindende vergroeningsafspraken met grote industriële uitstoters. Veel plannen stuiten op de capaciteitstekorten op het elektriciteitsnet. Een deel van de vertraging is te wijten aan de politiek, want die treuzelt met de uitwerking van voorgenomen klimaatmaatregelen.

Politieke keuzes

De derde oorzaak is volledig terug te voeren op politieke keuzes. Het nieuwe kabinet wil een aantal klimaatmaatregelen van het vorige kabinet terugdraaien, zoals de invoering van rekeningrijden en het verlagen van de maximumsnelheid naar 100 km per uur. Ook trapt het kabinet-Schoof op de rem bij de bouw van nieuwe windturbines op land en op zee.

Het kabinet versoepelt bovendien het landbouwbeleid, waardoor de melkveestapel minder krimpt dan het PBL in 2023 berekende. Dat heeft een negatieve impact op het klimaat, want koeien zijn de belangrijkste emissiebron van het sterke broeikasgas methaan.

Het PBL wijst in de *Klimaat- en Energieverkenning* van dit jaar nog op een bijzonderheid. Voor het eerst sinds het planbureau tien jaar geleden begon met deze jaarlijkse rapportage hebben de nog uit te werken klimaatplannen per saldo geen enkel positief effect.

Dat zit zo: het PBL neemt in zijn berekening alleen klimaatmaatregelen mee die het parlement heeft goedgekeurd óf die in gedetailleerde voorstellen zijn vervat. Daarnaast staan er altijd maatregelen op de rol die het PBL te vaag vindt om serieus te nemen. De potentiële opbrengst van die nog uit te werken plannen berekent het planbureau indien mogelijk wel apart, opdat het kabinet kan inschatten hoeveel extra maatregelen nodig zijn.

Negatief effect

Normaal gesproken leveren de uitgewerkte en vage plannen samen een hogere CO₂-reductie op dan het uitgewerkte beleid alleen. Maar dit jaar is dat voor het eerst niet het geval: de gunstige effecten van klimaatplannen die het kabinet nog moet uitwerken, worden vrijwel volledig tenietgedaan door contraproductieve beleidsvoorstellen met een negatief klimateffect.

PBL-directeur Marko Hekkert vindt het ‘bijzonder’ dat dit kabinet eerder gemaakte klimaatafspraken wil nakomen, maar tegelijkertijd het tempo van de uitstootdaling vertraagt. ‘Vorig jaar maakte onze raming al duidelijk dat er een stapje bij moet, maar in het kabinet is het nieuwe mantra: ‘niet te snel, want we willen dat de burger het makkelijk heeft.’